

Augustin Novák

muž, na kterého je sport hrdý

Augustin Novák přišel na svět v **Kralupech nad Vltavou** v domě **čp. 58** dne **20. září 1872** a byl o tři dny později pokřtěn v kostele sv. Jakuba Většího v Minicích.

V budově čp. 58 v Kralupech se v roce 1874 narodil také Augustinův bratr **Václav František Karel Novák** a roku 1875 sestra **Juliana Anna Nováková**. Ta však již následujícího roku ve stejném stavení zesnula a byla pochována na hřbitově v Minicích.

Rodiče

Augustinův otec, **Václav Novák** (nar. 1845 v Blevicích čp. 6), byl účetní rolnického akciového I. spolkového cukrovaru v Kralupech. Na místě cukrovaru se dnes rozkládá sídliště s názvem U Cukrovaru. Václavův otec, **František Novák**, sedlačil na statku čp. 6 v Blevicích a před rokem 1848 zastával v této vsi funkci rychtáře. Též Františkov otec, **Josef Novák**, tedy Augustinův praděd, byl gruntovníkem na stejné zemědělské usedlosti.

Matka Augustina Nováka, **Antonie Josefa, roz. Veselá**, jež se zrodila roku 1848 v Blatné čp. 1, tedy na zámku, neboť její otec, **Augustin Veselý**, byl tehdy vrchnostenským sládkem a později blatenským měšťanem a nájemcem panských dvorů.

Novákův poručník

Augustin ještě v mladém věku přišel o otce. Byl mu proto přidělen **poručník Jan Motyka**, patrně příbuzný z Blatné. Poručník, jenž vynikl jako osvědčený pěstitel semen, byl někdy od přelomu 70. a 80.let předminulého století nájemcem dvoru v Sosnové v knížectví Krnovském ve Slezsku a majitelem I. rakousko-slezské hospodářské stanice. V devadesátých let pak inspektorem panství Juliana svobodného pána Brunického ve Wierczanech (Verčanech) v Haliči (dnes Ukrajina).

Školní léta

Augustin navštěvoval **školu ve Slaném**. Později studoval na **C. k. vyšší reálce v Písku**. Reálky byly všeobecné střední školy, které se na rozdíl od gymnázií zaměřovaly na technické obory a živé jazyky. Studium na nich bylo od roku 1868 sedmileté (čtyřletá nižší a tříletá vyšší reálka) a od roku 1869 bylo ukončováno maturitou. Od roku 1885 se písecká reálka nacházela v nové budově čp. 89 na křižovatce Komenského a Budějovické ulice. Augustin vychodil **čtyři nižší třídy** a v letech 1886/87 **jeden ročník vyšší** reálky. Poté **školu opustil**.

Absolventem obchodní akademie

Od podzimu roku 1887 navštěvoval **Československou akademii obchodní v Praze**. Ta se tenkrát nacházela v domě čp. 138 na Malém náměstí na Starém Městě pražském, a to v 1., 2. a částečně i třetím patře. Tehdy měla tři ročníky. Novák jakožto absolvent pěti tříd reálky byl však přijat rovnou do 2. ročníku. Kromě známek z jednotlivých předmětů obdržel student

akademie na každém vysvědčení souhrnnou společnou známku. Augustin byl ve všech čtyřech pololetích hodnocen jako velmi dobrý, tedy známkou 2.

Maturita se tehdy na akademii neskládala. Místo toho obdržel žák po ukončení školy absolutorium. Na základě výsledků semestrálních zkoušek dostal Aug. Novák dne 15. července 1889 **absolutorium třídy I. s vyznamenáním**.

Pravděpodobně úmrtí otce a následné finanční problémy způsobily, že Augustin nedokončil reálku, tím také přišel o možnost složit zkoušku z dospělosti, a přešel na obchodní akademii, a to asi proto, aby si školní studia zkrátil o jeden rok. Za studium na střední škole se tehdy muselo platit. V prvním roce zaplatil Augustin akademii zápisné 65 zlatých (zl.) a dne 30. dubna 1888 školné ve výši 60 zl. Následujícího školního roku uhradil zápisné 5 zl. a 20. března 1889 školné 120 zl. Z finančních problémů mu nakonec pomohlo to, že **obdržel nadaci** slánského okresu ve výši **150 zlatých** dne 26. září 1888.

Nedostatek peněz byl asi i příčinou toho, že nešel na univerzitu či techniku a nemohl se proto stát činným členem **Literárního a řečnického spolku Slavia** (literární Slavie), což bylo tehdy středisko všeho československého vysokoškolského studentstva v Praze.

Úředník Union banky

Jako mladičkový absolvent akademie nastoupil do **c. k. privilegované České banky union**, jež sídlila Na Příkopěch čp. 959, kde byl zaměstnán jako **úředník**. Unionbanka kromě poskytování finančních služeb také kupovala a prodávala surový cukr a zabývala se komisionálním prodejem petroleje, benzínu, strojních minerálních olejů aj.

Cyklista

Záhy po absolvování obchodní akademie začal Aug. Novák s úspěchem jezdit na kole. Kamarádi ho pokřtili „**Učitelský**“, neboť jezdil v brýlích, což mu dodávalo přes kvetoucí mládí nezvykle vážného vzezření.

Původně byl členem **Českého klubu velocipedistů Karlín** (ČKV Karlín), jež měl své místnosti a cvičiště **na Primátorském ostrově**. Součástí cvičiště byla dráha dlouhá 300 metrů. Ostrov se nacházel při břehu mezi dnešními ulicemi Nové mlýny a Lodní mlýny, ale v letech 1908-1912 byl spojen s nábřežím.

Závodník KV Slaný a ČKV

Ve dnech **15.–16. května 1892** pořádal smíchovský Český klub velocipedistů (ČKV) **osmé velké mezinárodní cyklistické závody** na stále závodní dráze v Královské oboře v Holešovicích-Bubnech (při dnešní ulici Dukelských hrdinů). Soutěž navštívil i český místodržící František hrabě z Thun-Hohensteinu, jež byl později r 1911 povýšen do knížecího stavu, a to s manželkou Annou Marií, roz. princeznou ze Schwarzenbergu. Tu obdaroval závodní výbor skvostnou kyticí.

Augustin Novák startoval první den v **závodě juniorů na strojích bezpečných** (tedy na víceméně současných typech kol s řetězovými převody) na 2.000 m a dojel do cíle jako **druhý**. Závod popisuje Národní politika následovně:

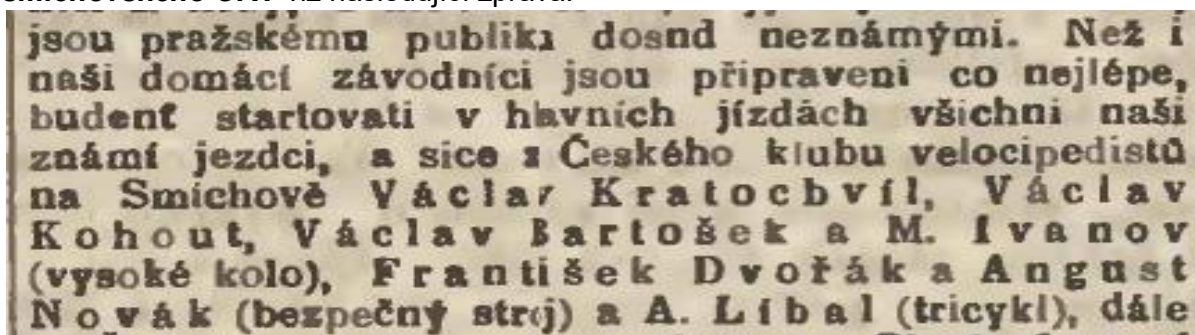
E h i n g e r (9 miň. 48³/₄ vt.) — I. V. Jízda juniorů na strojích bezpečných, dráha 2000 metrů. Závodilo šest pánů. Při čísle tomto dalo se do prudkého deště, ale obecenstvo vzdor tomu vytrvalo na svých místech a s potleskem sledovalo výkony zápasících. I pan místodržitel s chotí setrvali ve své loži. Prvním byl pan Frant. Laube z Teplic (4 m. 03 vt.) a druhým pan Aug. Novák (4 m. 03 vt.) — V. Jízda

(Národní politika 17.5.1892, str.2)

V novinové zprávě je však patrně překlep, neboť dle časopisu *Cyklista* byl čas druhého jezdce 4 m., 07 vt.

Aug. Novák startoval v tomto závodě za **Klub velocipedistů Slaný**. K tomuto městu měl totiž vztah. Jak již bylo vypravováno, navštěvoval v mládí místní školu. Později, v roce **1905**, se stal i **přeborníkem** tohoto klubu.

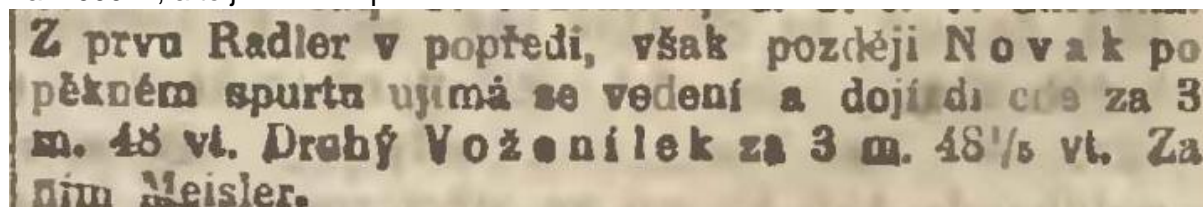
Další **deváté mezinárodní cyklistické závody** uspořádal opět stejný klub v Královské oboře ve dnech 8. a 11. září 1892. Na nich **Augustin Novák** startoval jakožto jezdec slavného **smíchovského ČKV**-viz následující zpráva:

jsou pražskému publiku dosud neznámými. Než i naši domácí závodníci jsou připraveni co nejlépe, budou startovati v hlavních jízdách všichni naši známí jezdci, a sice z Českého klubu velocipedistů na Smíchově Václav Kratochvíl, Václav Kohout, Václav Bartošek a M. Ivanov (vysoké kolo), František Dvořák a August Novák (bezpečný stroj) a A. Libal (tricykl), dále

(*Národní listy* 3.9.1892, str. 3)

Novák se zúčastnil první den velkého závodu o vyzývací cenu českého místopředsedy na 3.000 m, neskončil však na stupních vítězů. Dále **jízdy na cestovních strojích bezpečných** na 2.000 m, a to již slavil úspěch:

Z prvu Radler v popředí, však později Novák po pěkném spurta ujmá se vedení a dojíždí ode za 3 m. 48 vt. Druhý Voženílek za 3 m. 48 1/2 vt. Za ním Meisler.

(*Národní listy* 9.9.1892, str. 3)

Druhý den závodů, tj. 11. září 1892, startoval ve vyrovnávací jízdě (handicap) na strojích bezpečných na 2.000 m, a to s náskokem 150 m. Mezi prvními třemi se však neumístil.

Poručík

Ve svých dvaceti letech byl A. Novák v roce 1893 odveden k vojsku. Prezenční službu nastoupil patrně 1. října téhož roku jako jednoroční dobrovolník. Na konci prezenčního roku skládal důstojnickou zkoušku. Protože v ní obstál, byl povýšen do hodnosti šikovatele (Feldwebel) a odešli do civilu. Později byl po absolvování vojenských cvičení jmenován do hodnosti **c. a k. poručíka v záloze**. K tomu došlo někdy před únorem 1904. Z vojska, již československého, byl propuštěn roku 1922, tedy po dovršení padesáti let života.

Závodník ACOS

V listopadu 1892 byl ustanoven **Akademický cyklistický odbor Slavia** (ACOS), tedy odbor Literárního a řečnického spolku Slavia. Následujícího roku vznikly neshody a třenice slávisťických cyklistů s vedením literární Slavia. Vedle toho došlo i ke sporům v samotném odboru, což vyústilo v odchod některých jezdců. Novému předsedovi ACOS, Ing. Karlu Ankrtovi (1867 Vražkov-1924 Praha, Nové Město), se však zakrátko podařilo získat nové závodníky, jedním z nich byl i **Augustin Novák**.

Augustin Novák s luxusním Humberem

(Jan Králík: Na kohouta si vyskočím, str. 276, foto z archivu Jiřího Uhlíře)

Místopředseda SK Slavia

Koncem října **1894** byla **literární Slavia** z politických důvodů **rozpuštěna** a s ní přirozeně i všechny její odbory, tedy **i ACOS**. Nezbyvalo než založit samostatný studentský sportovní spolek, jenž by se stal nástupcem bývalého ACOS. K tomu došlo na zakládající valné hromadě **SK Slavia**, která se odbývala dne 31. května 1895 v restauraci U Brejšků ve Spálená čp. 107. Té se s největší pravděpodobností zúčastnil i Augustin Novák. Na další valné hromadě, konané dne **21. ledna 1896** opět u Brejšky, byl A. Novák zvolen **místopředsedou SK Slavia**. Současně byl vytvořen fotbalový odbor (FO) a kroužek cyklistů-závodníků. To ale byl zárodek sporů ve členstvu. Utvořily se dvě strany: cyklistů a fotbalistů. O rok později, **17. ledna 1897**, v restauraci U Choděřů na Národní třídě čp. 60, byl A. Novák opět zvolen do druhé nejvyšší klubové funkce.

Členská legitimace z roku 1896 MUDr. Karla Freji, historicky prvního kapitána fotbalistů Slavie a též prvního předsedy Českého svazu fotbalového, podepsaná Augustinem Novákem jakožto místopředsedou.

(Archiv FO SK Slavia)

Pokladník ČÚJV

V roce 1884 se ustavila společnost zastřešující cyklistické organizace s názvem **České ústředí jednoty velocipedistů**, zkráceně ČÚJV. Vtipálci ale tehdy říkali, že zkratka znamená: „člověče uхни, jede velociped“.

V první polovině srpna **1895** byl Aug. Novák přijat za **člena ČÚJV**. Na mimořádném sjezdu dne 28. září 1895 v Praze na Žofíně byl zvolen do výboru, v jehož čele stál nezapomenutelný Antonín Klimeš (1864-1906). Ve výboru zastával Novák funkci **pokladníka**. Jeho velkou zásluhou bylo, že finance Jednoty postavil na pevné základy. S ČÚJV podnikl Aug. Novák výlet do Slovinských Alp, Terstu a Benátek.

Když v ČÚJV později nabyla vrchu líbivá, ale Jednotě neprospívající reorganizace na podkladě čistě klubovém, raději z ní odešel.

Redaktor časopisu Cyklista

Nejvýznamnějším počinem ČÚJV bylo vydávání **časopisu Cyklista**, zprvu měsíčníku, později čtrnáctideníku. Časopis přinášel zprávy o dění nejen u nás, ale i v cizině a informoval i o jiných sportech. Patrně v lednu 1896 se jeho šéfredaktorem stal Ant. Klimeš a **redaktory Augustin Novák** a MUDr. Jaroslav Hausman (1872 Sazená-1923 Praha, Nové Město), jenž byl spoluzakladatelem jak ACOS, tak i SK Slavia.

Zakladatel II. nejvyšší fotbalové soutěže

Od roku 1897 do 1901 vypisovala Slavia Mistrovství zemí koruny České, tedy Čech, Moravy a Slezska, v kopané. Účast klubů na něm byla však zcela minimální. Aby se i fotbalová mužstva, která si netroufala utkat se s tehdy dominantní Slavií, mohla zahrát soutěžní utkání, **navrhl Aug. Novák** někdy na přelomu ledna a února 1897 **soutěž mužstev II. třídy**, jak uvádí dobová zpráva:

Kopaná.

Že až do posledních dnů panovalo footballu příznivé počasí, cvičilo se pilně na všech stranách: Na král. louce, na Letné, v Kanálce atd. Všecky kluby i mužstva byla v pilné práci. A již opět konají se časné přípravy pro jaro. Vedle vypsanych již mistrovství, vypsán bude ještě z popudu p. A. Nováka zápas pražských mužstev II. třídy, t. j. těch, kteří zápasů o mistrovství se nesúčastnili a nesúčastní. Také mistrovství král. českého (Sculling C.) a zemí koruny české (Slavia) mají býti tohoto jara vybojována. Bude tedy sezona jistě velmi čilá. —rko.—

(Cyklista 13.2.1897, str. 29)

Od 1898 do 1901 se nově vzniklé soutěže mužstev II. třídy pořádané SK Slavia, jež byla nazvána **Veřejné mače fotbalové pro mužstva II. třídy**, zúčastnily následující týmy: AC Praha A, AC Praha B, Český Football Club Smíchov, Slavia B, Slavia C, Letenský sportovní kroužek, Atleticko-fotbalový kroužek Karlín, Fotbalový klub Olymp, International Sporting Club Jumbo, Sportovní klub Olympia Košiče, Kroužek studentů smíchovských (pozdější SKS Smíchov), Sportovní klub Union Žižkov, ČAFC B, Sportovní kroužek Nusle a Sportovní kroužek Merkur. Od roku 1902 pak pořádal fotbalové soutěže nově vzniklý Český svaz fotbalový.

Cyklistický rozhodčí

Družstvo sportovního závodiště vybudovalo **velkou pražskou stálou závodní dráhu v Bubnech**, jež stála v místech dnešního Strossmayerova náměstí. Její tribuna pojala 1.500 diváků. Poprvé se na ní závodilo v neděli dne **7. června 1896**, když Jednota uspořádala **I. velké mezinárodní závody**. Na nich byl A. Novák jedním ze čtyř **soudců dráhy**. Stejnou soudcovskou pozici zastával na stejné dráze také při **II. mezinárodních závodech cyklistů**, jež se odbyvaly v úterý **8. září 1896**. (V dobovém tištěném programu je však chybně uvedeno jako den konání závodu pondělí 28. září 1896.)

Závodník SK Slavia

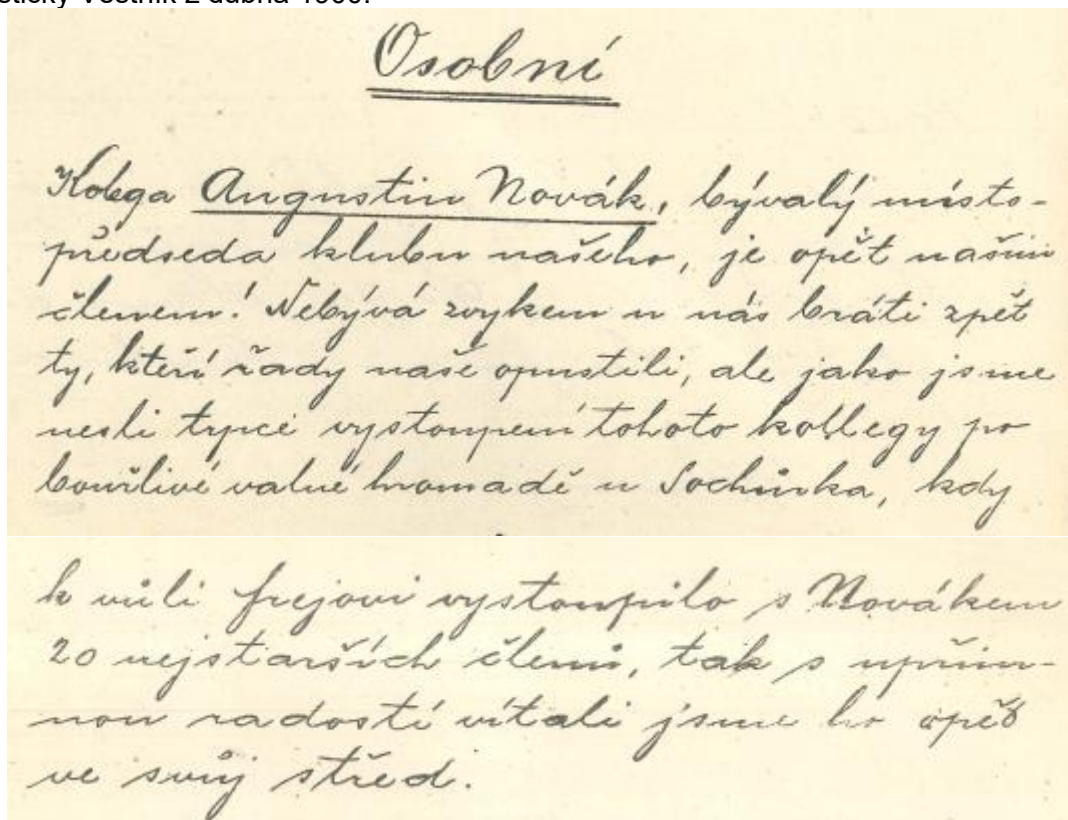
Jakožto člen SK Slavia se Aug. Novák zúčastnil **II. velkých cyklistických závodů**, které se odbyvaly 9. srpna 1896 na nové stálé závodní dráze v Bubnech. V **tříkilometrové jízdě** vedl soupeření až do posledního kola, kdy byl předjet. Skončil tedy jako **druhý** a obdržel čestný odznak.

Vystoupení ze Slavie

Vnitřní nespár ve Slavii patrně způsobil, že fotbalový odbor nevstoupil v život. Proto na mimořádné valné hromadě **24. března 1897** v restauraci U Sochůrka v Jilská čp. 450 byl přijat návrh na jeho nové zřízení, a to dle návrhu Jar. Hausmana, a vypracován nový řád pro tento odbor. Na této valné hromadě však probíhaly spory mezi kapitánem fotbalistů MUDr. Karlem Frejou (1877 Praha, Staré Město-1937 Praha, Nové Město) a příznivci jízdy na kole, které vedly k **vystoupení** dvaceti nejstarších členů ze Slavie. Jedním z nich byl i **Augustin Novák**. Závodně jezdil na kole i v sezoně 1897, ač již nebyl členem Slavie.

Předseda SK Slavia

Karel Freja byl nakonec v roce 1899 ze Slavia vyloučen. To asi přimělo A. Nováka k tomu, že se nakonec po třech letech **do Slavia v roce 1900** (asi v březnu) **vrátil**, jak potvrzuje dobový slávistický Věstník z dubna 1900:

(Archiv FO SK Slavia)

Návrat to byl v pravou chvíli, neboť v lednu **1900** na valné hromadě odstoupil dlouholetý předseda Ing. Karel Ankr, jenž byl ihned jednohlasně jmenován čestným členem SK Slavia. Nahradil jej dr. Jar. Hausman. Ten se však již v polovině července téhož roku kvůli zaneprázdnění neshadným a obtížným povoláním předsednictví klubu vzdal.

Na uprázdněné **starostenské křeslo** byl dosazen právě **Aug. Novák** (asi někdy v září 1900) a byl jím až do řádné valné hromady klubu, jež se odbývala **15. února 1901**.

Později, když ve SK Slavia snaha o sportovní úspěchy stůj co stůj sváděla nejednou ke kompromisu v ohledu mravním, raději funkcionáření zanechal.

Ředitel Zemské banky

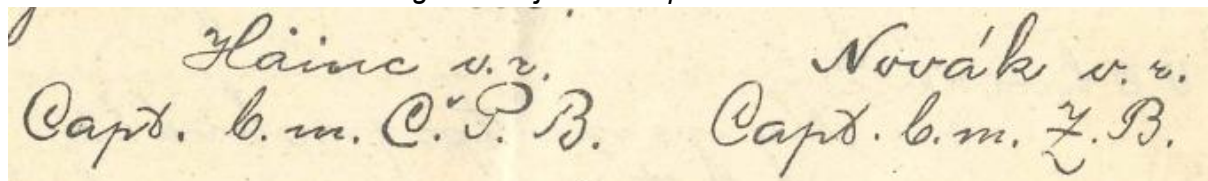
V únoru 1898 byl Aug. Novák přijat do **Zemské banky království Českého** za praktikanta. Postupně byl jmenován vrchním úředníkem, tajemníkem obchodního oddělení, ředitelským radou, náměstkem ředitele a konečně 12. května 1916 k návrhu vrchního ředitele banky JUDr. Karla Mattuše (1836-1919) **ředitelem obchodního oddělení** (tj. komerčním ředitelem). Zemská banka byla veřejným ústavem nesledujícím výdělečné cíle. Jednalo se o jakousi ústřední banku celé úvěrové soustavy. Sídliila tehdy v krásné budově, vytvořené Ing. Osvaldem Polívkou (1859-1931) ve slohu české novorenesance, na rohu ulic Na Příkopě a Nekázanky (čp. 858). V letech 1911/12 byla postavena ve stejném slohu na protějším rohu tím samým architektem druhá budova banky (čp. 857).

Zemská banka a kopaná

Vrchní ředitel dr. K. Mattuš stál v čele Zemské banky od 1889/90 až do své smrti v roce 1919. Jeho syn byl v letech 1914-1919 předsedou SK Slavia. Není proto divu, že mnoho slávistických fotbalistů našlo v této bance zaměstnání. Zejména legendární kanonýr Jan Košek (vrchní úředník), Jan Vaník (úředník archivu), Antonín Pressler (přednosta), František Zámostný (ředitelský rada) a Rudolf Krummer (náměstek přednosta).

V roce 1900 existovala v Praze i dvě bankovní mužstva SK Slavia, a to bankovní mužstvo České průmyslové banky (ČPB) a **bankovní mužstvo Zemské banky (ZB)**. **Kapitánem** prvně jmenovaného týmu byl Jaroslav Hainz (1878-1938), pozdější ředitel ČPB, a druhého **Aug. Novák**.

Jar. Hainz a Aug. Novák jakožto kapitáni bankovních mužstev

(Sborník SK Slavia, květen 1900, str. 9)

Novinář

Kromě v časopisu Cyklista působil A. Novák také ve **vydavatelském družstvu týdeníku Sport**, jehož první číslo vyšlo 10. května 1899. Úvodní prohlášení „Sportovníkům českým“ podepsal vedle zakladatele Václava Bastla (1877-1900) i jeho spolupracovníci MUDr. Michal Hněvkovský (1877-1923) a Aug. Novák. Posledně jmenovaný působil v družstvu jen krátce, a to do 10. prosince 1899.

SK Slavia vydával od svého založení klubové věstníky. Původně ručně psané, ale od února 1901 již tištěné. Hlavním redaktorem prvních dvou tištěných čísel **Věstníku SK Slavia** byl právě Aug. Novák. Poté jej vystřídal Josef Václav Kaufmann (1879-1911). Toho povzbudilo úspěšné vydávání Věstníku k myšlence vydávat místo něj plnohodnotný všesportovní časopis. Plánovaná změna však neměla v redakci časopisu jednoznačnou podporu. Proti byl zejména Augustin Novák a Michal Hněvkovský. Novák upozorňoval na potíže, které se vyskytnou, a na smutný osud vydavatele Sportu V. Bastla. Kaufmannovi se nakonec podařilo redakční spolupracovníky přesvědčit. Nový magazín se měl původně jmenovat Sport a hra, ale na základě pozdějšího **návrhu A. Nováka** byl název **změněn** na **Sport a hry**. Jeho první číslo vyšlo 25. února 1902.

Překlad slova kornkick

Od konce 19. století se novináři pokoušeli vytvořit českou sportovní terminologií. Nebylo to však vždy lehké. Zdálo by se, že stačí anglického slova kornkick nahradit názvem kop z rohu. Jenomže žurnalisté potřebovali jednoslovný výraz. Někdo v zoufalství navrhl „rohokop“, což však bylo ihned důrazně odmítnuto. Nakonec **Aug. Novák navrhl** slovo **roh**. Dle mínění druhých to nebylo pořád to pravé. Smáli se, že kráva má rohy, ale nakonec roh zvítězil a používá se dodnes.

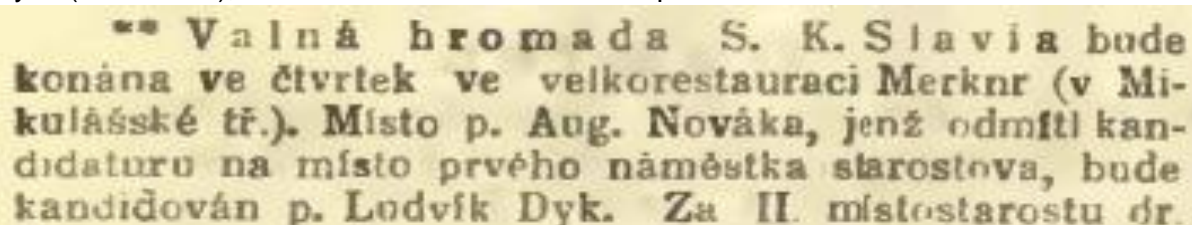
Svatba

Augustin Novák se dne **6. února 1904** ve farním kostele Nanebevzetí Panny Marie v Blatné **oženil s Marií Annou Žofíí Veselou**, jež přišla na svět dne **11. května 1885** v **Buzickém Dvoře** (což je místní název osady v Buzicích), jehož byl její otec, **Bohumil Veselý**, nájemcem. Svatební obřad se odbyval ve stejném svatostánku, ve kterém měli oddávky i Augustinovi rodiče, neboť **nevěsta byla sestřenicí ženicha**. Před obřadem museli proto

snoubenci kvůli překážce příbuzenství obdržet dispens (udělení výjimky), a to církevní od biskupské konsistoře v Českých Budějovicích a politický od c. k. místodržitelství, což byl nejvyšší správní úřad v Čechách.

Významný člen Slavie

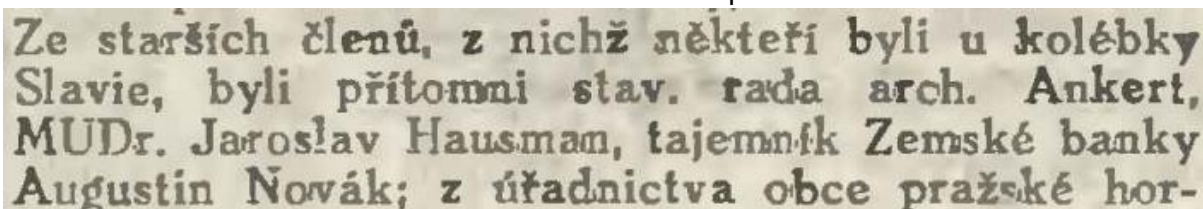
Ještě roku 1907 mu byla nabídnuta funkce místopředsedy SK Slavia, kterou však odmítl, a tak byl do této funkce zvolen Ludvík Dyk (1875-1926), což byl starší bratr básníka Viktora Dyka (1877-1931), kterak uvádí dobová novinová zpráva:

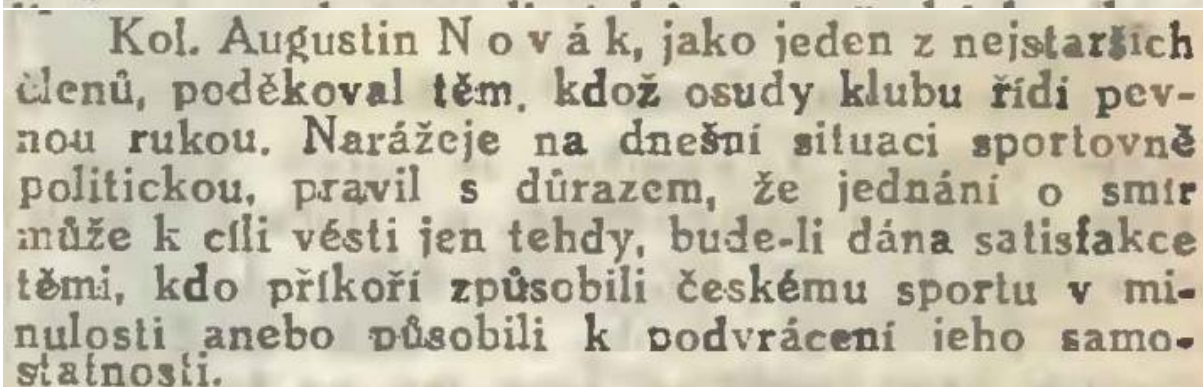
Valná hromada S. K. Slavia bude konána ve čtvrtek ve velkorestauraci Merknr (v Mikulášské tř.). Místo p. Aug. Nováka, jenž odmítl kandidaturu na místo prvního náměstka starostova, bude kandidován p. Ludvík Dyk. Za II. místopředsedu dr.

(Národní listy 26.6.1907, str. 5)

Aug. Novák však na Slavii nezanevřel. Ta jej také nadále považovala za jednoho ze svých nejvýznamnějších členů, což potvrzuje zpráva z její jubilejní valné hromady, jež se odbyvala v zasedací místnosti Staroměstské radnice dne 23. listopadu 1913:

Ze starších členů, z nichž někteří byli u kolébky Slavie, byli přítomni stav. rada arch. Ankert, MUDr. Jaroslav Hausman, tajemník Zemské banky Augustin Novák; z úřadnictva obce pražské hor-

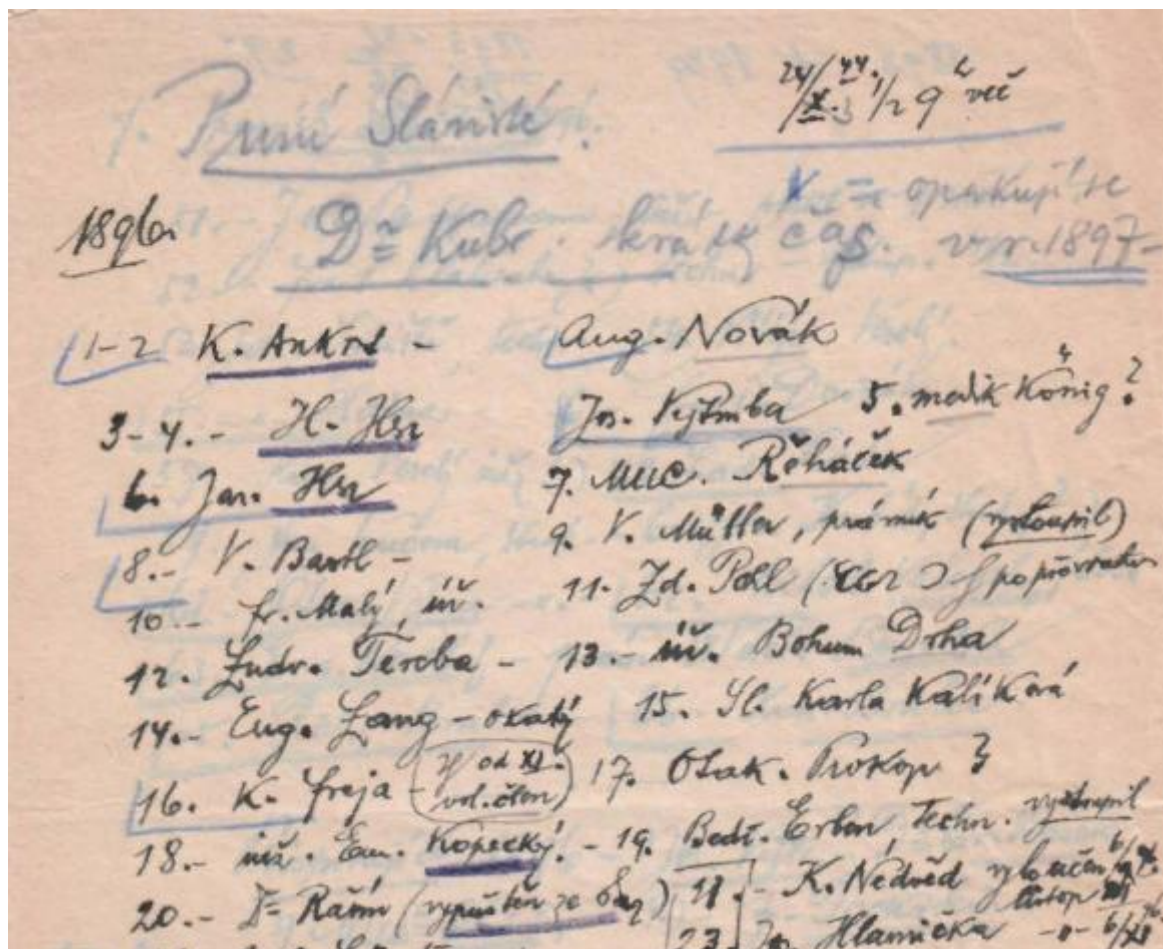

Kol. Augustin Novák, jako jeden z nejstarších členů, poděkoval těm, kdož osudy klubu řídí pevnou rukou. Narážejí na dnešní situaci sportovně politickou, pravil s důrazem, že jednání o směr může k cíli vésti jen tehdy, bude-li dána satisfakce těm, kdo příkoří způsobili českému sportu v minulosti anebo působili k podvrácení jeho samostatnosti.

(Národní listy 24.11.1913, str. 3)

Hlavní spolupracovník dr. A. Rašína

Je dost možné, že JUDr. Alois Rašín (1867-1923) zaznamenal jméno Aug. Nováka jakožto cyklisty již v době ACOS. Pokud ne, tak jej jistě později poznal jako místopředsedu SK Slavia, tedy klubu, jehož členem Al. Rašín tehdy sám byl, jak potvrzuje seznam činných členů Sportovního klubu Slavia z roku 1896:

(Pod pořadovým číslem 2 je uveden místopředseda klubu Aug. Novák a pod č. 20 dr. Rašín)

Již za války byl A. Novák zasvěcen do věci pro budoucí republiku. Po válce se stal **hlavním spolupracovníkem** prvního československého ministra financí **dr. Rašina**. Ten jej pak v lednu 1919 přibral k důvěrným **poradám o rozluce měny**. A. Novákovi patří velká zásluha o dobré a dokonalé technické provádění odluky naší měny.

Ředitel Bankovního úřadu

Po I. světové válce nebyly u nás ještě podmínky pro zřízení cedulové banky, tedy finanční instituce, která by byla oprávněná vydávat bankovky a mince, a proto byl dne 11. března 1919 zřízen prozatímní centrální úřad s názvem **Bankovní úřad ministerstva financí**, jenž sídlil v Schebkově paláci v dnešní ulici Politických vězňů čp. 936. Do čela jeho úřednického sboru byl Al. Rašínem postaven **Aug. Novák** jakožto **vrchní ředitel**. Tuto funkci vykonával po celou dobu jeho existence do konce roku 1925 kromě období, kdy byl ministrem financí.

Ministr financí

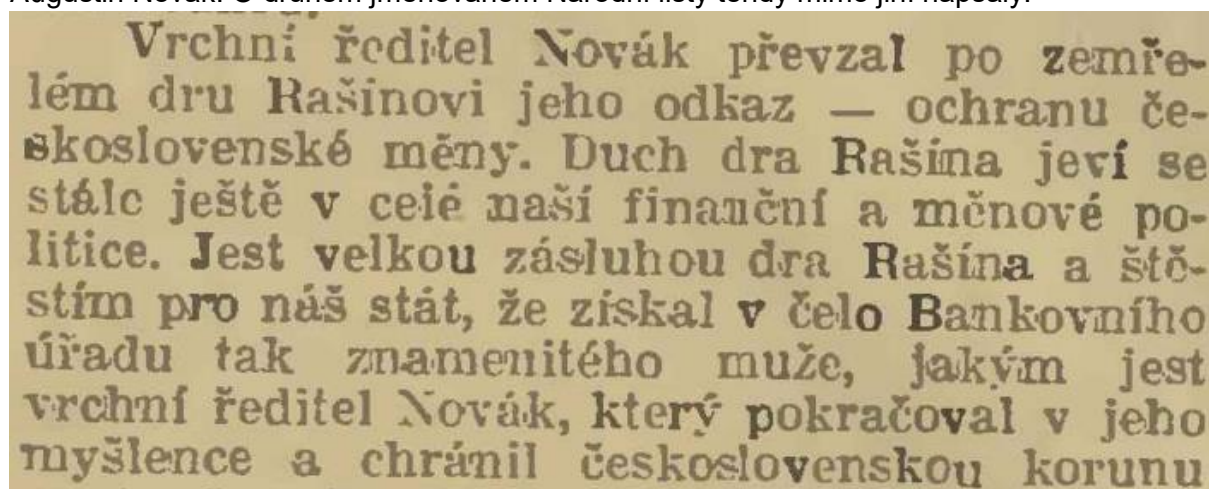
Dne **26. září 1921** jmenoval prezident tzv. vládu všenárodní koalice, ve které se sešli dva bývalí aktivní sportovci SK Slavia. Fotbalista PhDr. Edvard Beneš (1884-1948), jenž se stal předsedou vlády a ministrem zahraničních věcí, a cyklista Augustin Novák jako **ministr financí**. Ministerstvo se nacházelo v barokním Clam-Gallasově paláci v Husově ul. čp. 158. Od 3. října 1921 byl Aug. Novák také **předsedou bankovního výboru**, což byl řídicí orgán Bankovního úřadu. Obě funkce, ministra i předsedy, zastával až do 7. října 1922.

Ředitel Národní banky

Když pak byl Bankovní úřad dne 1. dubna 1926 (se zpětnou platností od 1. ledna 1926) přeměněn na **Národní banku československou**, jež se dále nacházela v Schebkově paláci, byl Aug. Novák jmenován **vrchním ředitelem**. Vedl vždy Národní banku jako předtím i Bankovní úřad s energií v tom směru, že **nedošlo nikdy k vydání nekrytých bankovek**. Chránil naši korunu proti všem škodlivým vlivům spekulace i nepříznivé konjunktury, zejména účelnou úvěrovou politikou, a to i přes četné útoky tisku zainteresovaných skupin. Jen málokdo věděl, jaké boje k ochraně koruny on i jeho spolupracovníci podstoupili proti uplatňování různých zájmů i proti nepříznivé kritice.

Cena za hospodářské zásluhy

Dne 23. března 1927 byla poprvé udělena z fondu Dr. techn. Ing. Hanuše Karlíka (1850-1927), významného chemika a podnikatele, **Cena za hospodářské zásluhy**. Obdrželi ji dvě naše velevýznamné osobnosti: slavný vynálezce Ing. František Křížík (1847-1941) a Augustin Novák. O druhém jmenovaném Národní listy tehdy mimo jiní napsaly:

Vrchní ředitel Novák převzal po zemřelém dru Rašínovi jeho odkaz — ochranu československé měny. Duch dra Rašina jeví se stále ještě v celé naší finanční a měnové politice. Jest velkou zásluhou dra Rašina a štěstím pro náš stát, že získal v čelo Bankovního úřadu tak znamenitého muže, jakým jest vrchní ředitel Novák, který pokračoval v jeho myšlence a chránil československou korunu

(Národní listy 23.3.1927, str. 6)

Kroužek cyklistů–závodníků

V listopadu roku 1929 byl ustanoven **Kroužek cyklistů–závodníků z let devadesátých**. Kroužek sdružoval bývalé závodníky a shromažďoval památky (ceny, čestné odznaky, fotografie nebo tiskoviny) pro budoucí cyklistické muzeum. Členové společenství se scházeli k přátelským schůzím. Na nich nechyběl ani **Aug. Novák**. Později alespoň udržoval se spolkem písemný styk. V letech 1937-1949 zaslal Kroužku celkem deset dopisů.

Člen výkonného výboru představenstva Živnostenské banky

V **únoru 1934** Aug. Novák **Národní banku opustil**, a to na protest proti devalvaci československé koruny.

Ještě téhož roku na schůzi správní rady **Živnostenské banky v Praze** dne 12. prosince 1934 byl kooptován **do správní rady a představenstva** ústavu. Zároveň byl představenstvem vyslán **do výkonného výboru představenstva**. V představenstvu působil ještě ve čtyřicátých letech.

Živnobanka, která jako jediná z českých bank přežila období Protektorátu jako samostatná instituce, přestavěla na přelomu 30. a 40. let minulého století své sídlo v ulici Na Příkopě čp. 862 v mohutný moderní palác čp. 864.

Povaha a vzhled

Vilém Heinz (1876-1946), jeden z našich nejlepších sportovních novinářů, uvádí, že Augustin Novák již jako sportovec či sportovní funkcionář byl skvělý odborník, člověk věrný, milý, tichý,

skromný (až plachý a ostýchavý), ale v čestnosti pevný až k tvrdosti. Byl vždy neúprosný v otázkách zásadních a mravních. Nikdy se nenechal ani svést, ani uprosit, aby jednal proti svému přesvědčení a svědomí. To, co uznal za správné, zastával až do posledního dechu. Sport chápal a vyznával jako pole čestného zápasu a jednání na závodě i u zeleného stolu. Byl na českých drahách oblíben stejně u obecního, jako u soupeřů, neboť vždy závod kurážně vedl.

Národní politika při příležitosti jeho šedesátiletého jubilea o něm napsala, že je člověkem neobyčejně milým, skromným, nezištným a kdykoliv přístupným rádčem, jenž je hluboce vážen a ctěn.

Dle policejních záznamů z roku 1920 byl prostřední postavy, normální tělesné konstrukce, podlouhlého obličej, modrooký (dle pozdějšího popisu z 1923 měl oči šedomodré), kaštanových vlasů (r. 1923 již prošedivělé). Nosil knír, měl zdravé zuby a neměl žádné zvláštní znamení.

Fotografie Augustina Nováka

(Národní archiv České republiky)

Děti

A. Novák měl dvě děti. Dceru **Marie Antonie Žofie Anna Nováková** (nar. 1905) a syna **JUC. Bohumila Václava Augustína Jana Nováka** (nar. 1906). Jak dcera, tak i syn se narodili v Praze na Královských Vinohradech v domě čp. 1204 (Římská č. or. 37), a to ve stejný den a měsíc (21. března).

Bohumil studoval od podzimu roku 1925 patrně do konce r. 1927 právnickou fakultu Karlovy univerzity. Absolvoval asi jen 3 semestry. Zemřel ve věku 26 let dne 5. února 1933 v Bubenči čp. 880 (viz níže) na zánět ledvin, urémii a slabost srdce. Pohřeb se konal žehem 8. února 1933 na Královských Vinohradech.

Dcera Marie se v roce 1925 provdala v kostele sv. Jindřicha na Novém Městě pražském za **Ing. Jaromíra Petra Bečku** (nar. 1897 v Praze na Smíchově), stavebního inženýra, jenž byl **synem** tehdejšího **ministra financí** Ing. Bohdana Bečky (1863-1940). Marie a Jaromír Bečkovi měli dva syny: **JUDr. Jaromíra Bečku** (1926-2014) a **Jiřího Bečku** (nar. 1933). Ing. Jaromír Bečka zemřel r. 1958 a jeho manželka Marie, roz. Nováková, roku 1988.

Pražská bydliště

V době studí na obchodní akademii žil Aug. Novák v podnájmu u W. Zinbergové v Myslíkově ulici čp. 185. Již jako úředník banky v 90. letech 19. stol. bydlel na Novém Městě, zprvu v Túních čp. 1770 a později na Fügnerově nám. čp. 1865. Poté, jak již bylo vypravováno, na Královských Vinohradech. Za I. světové války v Bubenči v **Ovenecké čp. 222**. Tento dům společně s manželkou i **vlastnili**. Získali jej patrně krátce po svatbě. Od posledního roku monarchie pobýval v Nekázance čp. 857, tedy v mladší ze dvou budov tehdejší Zemské banky. Potom někdy od roku 1928 v domě čp. 943 v Růžové, ve kterém byla tiskárna Národní banky. Dále od 1932 do 1934 v Bubenči v dnešní Čínské čp. 880. V letech 1943 až 1945 žil na dnešním Masarykově nábřeží čp. 1648 a následně v Dejvicích na dnešním náměstí Svobody v dnes již zbořeném domě čp. 728.

Posledním bydlištěm A. Nováka byla mansarda (tj. podkrovní byt) v dnes již neexistující bubenečské vile čp. 428 v ulici se současným názvem Juárezova, kam se nastěhoval 30. června 1948. Ve stejném domě však již žil předtím, a to v letech 1934-1943.

Úmrtí a pohřeb

Augustin Novák **zemřel** ve středu **9. května 1951** ve věku 78 let ve **Všeobecné nemocnici v Praze** (U Nemocnice čp. 499).

Pohřeb se konal 15. května 1951 o 15. hodině z kaple na Bubenečském hřbitově. Zádušní mše byla sloužena 17. května 1951 o 8.30 v chrámu Páně sv. Gotharda v Bubenči.

Vdova po Aug. Novákovi **zesnula** v roce **1978**.

Později byl hrob v Bubenči zrušen a ostatky Aug. Nováka spolu s náhrobním kamenem s nápisy zemřelých přeneseny do hrobky rodiny Bečků (oddělení A, číslo 36) na **Smíchovském hřbitově na Malvazinkách**, ve které je uložena urna s ostatky ministra financí Ing. Bohdana Bečky a také je pochován prof. MUDr. Jan Janský (1873 Praha, Smíchov-1921 Dolní Mokropsy), jenž prokázal existenci čtvrté krevní skupiny a byl cyklistickým závodníkem již v ACOS a později místopředsedou SK Slavia. Mezi třemi prvorepublikovými ministry financí, Rašínem, Novákem, Bečkou, a prof. Janský existuje totiž jistá příbuznost – viz. příloha.

Náhrobní kámen Augustina Nováka uložený dnes v Bečkově hrobce na Malvazinkách

(Foto autor)

Tomáš Donner

Prameny a použitá literatura:

Cyklista, 15.8.1895; 1.10.1895, str. 317; 1.2.1896, str. 35, 39; 13.2.1897, str. 29; 9.4.1897, str.106,107; 19.11.1897, str. 169-172, *Národní knihovna České republiky–studovna Hostivař*;
Národní listy, 3.9.1892, str. 3; 9.9.1892, str. 3; 26.6.1907, str. 5; 24.11.1913, str. 3; 23.3.1927;
20.9.1932 str. 1, 2; 19.9.1937, str. 6; 21.9.1937, str. 6, *digitální knihovna Kramérius, Národní knihovna České republiky*;
Národní politika, 17.5.1892, str.2; 13.12.1934, str.9; *digitální knihovna Kramérius, Národní knihovna České republiky*;
Věstník SK Slavia, duben 1900, str. 8 a 9, *archiv FO SK Slavia Praha*;
Sborník SK Slavia, květen 1900, str. 9, *archiv FO SK Slavia Praha*;
Lukšů David, PhDr.: Počátky sportovní žurnalistiky na stránkách periodického tisku na přelomu 19. a 20. století. Sport jako součást českého masového tisku, disertační práce, Praha 2011, str. 83, 84, 95, 96, 98, 99, 144, 143, *Univerzita Karlova v Praze*;
Hausman J. dr.: List z historie in Sport a hry, č. 28, 3. 9. 1902, str. 233, 234, *archiv FO SK Slavia Praha*;
Králík Jan: Na kohouta si vyskočím, *Historie kola v Čechách 1817-1918*, Praha 2022, str. 181, 185, 193, 194, 276, *archiv autora*;
Banky a finanční organizace v České republice, nakladatelství Public History, Praha-Modřany, nedatováno, str. 13, 16, 17, *archiv autora*;
Kroužek cyklistů–závodníků z let devadesátých 1929–1958 (1963), inventář č. 98, NAD č. 245, *Archiv sportu a tělesné výchovy*;

Školní katalog Československé obchodní akademie, 1887/88, str. 41, č. i. 59; 1888/89, č. i. 64, str. 36, *Archiv hlavního města Prahy*;
Fond Policejního ředitelství Praha a evidence obyvatel: *Národní archiv, badatelna Chodovec*;
Mariky narozených a zemřelých, fara Minice, *Státní oblastní archiv v Praze*;
Mariky narozených, oddaných a zemřelých, fara Neveklov, *Státní oblastní archiv v Praze*;
Mariky narozených a zemřelých, fara Blatná, *Státní oblastní archiv v Třeboni*;
Mariky zemřelých, fara Bubeneč, *Archiv hlavního města Prahy*;
Mariky narozených, oddaných a zemřelých, fara Smíchov, Nové Město-sv. Jindřich, Král. Vinohrady-sv. Ludmila, *Archiv hlavního města Prahy*;
Válka, server o vojenské historii (valka.cz);
Wikipedie, otevřená internetová encyklopedie (cs.wikipedia.org).